

Asia

EU; EU:n tasa-arvoministerien epävirallinen videokokous 20.11.2020

Kokous

EU:n tasa-arvoministerien epävirallinen videokokous 20.11.2020 - 20.11.2020

EU:n tasa-arvoministerien epävirallisessa videokokouksessa 20.11. keskusteltiin naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnasta. Aihe on ajankohtainen, sillä perheväkivaltatapaukset ovat koronakriisin aikana lisääntyneet koko Euroopassa.

Jäsenmaat esittelivät kokouksessa parhaita käytäntöjään naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ja uhrien tukemiseksi. Monet ministerit korostivat kansallisten palveluiden saatavuutta ja jatkuvuutta sekä EU-tason yhteistyön tiivistämistä.

Puheenjohtaja toi kokoukseen myös aloitteen perustaa Euroopan laajuinen auttavan puhelimen numero naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille. Suurin osa jäsenmaista (22), ml. Suomi, osoitti tukensa aloitteelle, joka etenee näin ollen trio-maiden ja komission yhteistyössä.

EU:n tasa-arvoministerit kokoontuivat epäviralliseen videokokoukseen 20.11. Kokouksen aiheena oli naisiin kohdistuvan väkivallan torjunta, joka on yksi Saksan puheenjohtajakauden painopisteistä sosiaalisektorilla. Aihe on ajankohtainen, sillä perheväkivaltatapaukset ovat koronakriisin aikana lisääntyneet kautta Euroopan. Puheenjohtaja oli pyytänyt maita toimittamaan etukäteen esimerkkejä naisiin kohdistuvan väkivallan torjumisen ja uhrien tukemisen parhaista käytännöistään, joista oli koonnut kirjallisen tuotoksen. Esite jaetaan kokouksen jälkeen jäsenmaille, ja puheenjohtaja kannustikin jakamaan esitettä tiedoksi myös sidosryhmille.

Kokouksen aluksi puheenjohtaja esitti videon toimistaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ja nosti esiin käynnistämänsä Euroopan-laajuisen kampanjan.

Puheenvuoroissaan jäsenmaat esittelivät käytäntöjään naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ja uhrien tukemiseksi. Käytännöissä korostuivat väkivallan uhreille tarkoitetut palvelut, erityisesti auttavat puhelimet, kansalliset strategiat ja toimintasuunnitelmat, viranomaisten koulutus ja yhteistyön vahvistaminen, asenteiden muuttaminen sekä yleisen tietoisuuden lisääminen väkivallasta ja väkivallan uhreille tarkoitetuista palveluista. Palveluiden jatkuvuuden ja saatavuuden varmistamista koronaviruspandemian aikana pidettiin tärkeänä. Järjestöillä on monissa maissa merkittävä rooli palvelujen tarjonnassa, ja toisaalta tukipalveluiden ylläpitämisessä valtiollinen rahoitus on monessa tapauksessa oleellinen. Lisäksi korostettiin palveluiden soveltamista korona-aikaan, kuten avun saamista uhreille esimerkiksi apteekeista tai ostoskeskuksista. Myös teknologiaa on hyödynnetty, esim. Espanjassa on kansallisen auttavan puhelinnumeron lisäksi sovellus, jossa vain yhdellä

painalluksella tavoittaa tukikeskuksen ja joka samalla jakaa tiedon yhteydenottajan GPS-sijainnista. Monissa puheenvuoroissa nostettiin esille myös lapsiin kohdistuva väkivalta. Lisäksi useat painottivat huomiota väkivallan tekijöihin mm. ennaltaehkäisevän työn sekä tekijöille tarkoitettujen ohjelmien muodossa. Myös lainsäädännön merkitys nousi esille, esim. Ruotsi on uudistanut seksuaalirikoslainsäädäntöään, jossa suostumuksen puute luo oikeudellisen raamin seksuaaliväkivallan käsittelyyn ("legal frame for no means no"). EU-yhteistyön merkitystä sekä EU:n johtajuutta naisiin kohdistuvan väkivallan torjumisessa korostettiin laajasti. Monet ministerit alleviivasivat, että väkivallalle tulee olla nollatoleranssi.

Suomi korosti puheenvuorossaan niin kansallisia kuin EU-tason toimia naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Kansallisesti tukipalveluiden saatavuus ja jatkuvuus ovat tärkeitä myös poikkeustilanteessa; Suomessa onkin kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että mm. turvakodit ovat pysyneet auki ja palvelleet kaikkia niitä tarvitsevia, myös koronavirustartunnan saaneita väkivallan uhreja. Monet palveluntarjoajat ovat lisänneet online- ja puhelinpalveluitaan. Suomessa on toiminut ympärivuorokautinen tukipuhelin lähisuhdeväkivallan ja naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille, Nollalinja, ja myös seksuaaliväkivallan uhrien tukikeskus SERI on pysynyt auki läpi pandemiatilanteen. Hallitus julkaisi lokakuussa 2020 toimintasuunnitelman naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyksi. EU-tasolla Suomi korosti Istanbulin sopimuksen tärkeyttä ja peräänkuulutti EU:n liittymistä sopimukseen. Myös EU:n tasa-arvostrategia on tärkeä EU-tason sitoumus sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunnassa.

Kokouksessa keskusteltiin lisäksi aloitteesta perustaa Euroopan laajuinen auttavan puhelimen numero naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille. Kyseessä olisi koko EU:n alueella toimiva puhelinnumero, joka yhdistäisi soittajan aina mahdollisesti jo olemassa olevaan kansalliseen auttavaan puhelimeen. Aloitteella ei siis varsinaisesti luoda uutta auttavaa puhelinta, vaan pyritään helpottamaan auttavan puhelimen saavutettavuutta kautta EU:n. Puheenjohtaja piti jäsenmaiden kansallisia tukilinjoja erittäin tärkeänä mutta samalla korosti lisäarvoa yhdistää ne yhteen eurooppalaiseksi numeroksi 116 016. Avun tulisi olla kaikkialla vain yhden soiton päässä. Komissaari Dalli niin ikään korosti EU-yhteistyön lisäarvoa. Komissaarin mukaan 21 EU-jäsenmaalla on tällä hetkellä kansallinen tukilinja, joiden osalta tulee myös varmistaa, että ne ovat ilmaisia ja toimivat ympäri vuorokauden.

Puheenjohtaja toi kokouksessa hyväksyttäväksi tasa-arvoministerien yhteisen tuki-ilmauksen Euroopan laajuiselle auttavan puhelimen numerolle. Jäsenmaat, ml. Suomi, osoittivat puheenvuoroissaan vahvaa tukea aloitteelle, ja yhteensä 22 jäsenmaa osoitti tukensa nostamalla kätensä (vähimmäisvaatimuksena oli 14 jäsenmaan tuki). Näin ollen aloitteen virallinen prosessi etenee Portugalin ja Slovenian kaudella yhdessä komission kanssa.

Suomen edustajat

Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
ministerin erityisavustaja Anna Abrahamsson

STM:

Eeva Raevara
Noora Saarinen
Elina Häkkinen

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirjat

Puheenjohtajan valmisteleva tasa-arvoministerien tuki-ilmaus Euroopan laajuisesta auttavan puhelimen numerosta

Liitteet

Viite

Asiasanat	työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto, tasa-arvo
Hoitaa	OM, STM, TEM
Tiedoksi	EUE, OKM, SM, UM, VNK, YM
